

Een mooie Palmpaas, zelf gemaakt.

(Cliché: De Telegraaf)

knaap wordt tot penningmeester gebombardeerd e hij heet de Judas van de troep. Die naam herinnert aan de man van Karioth, die de Heiland voor dertig zilverlingen verried.

Bij elke deur houdt de troep halt en dan doen de stokken dienst om aan te kondigen dat „ze” er zijn. Ze zingen daarbij het volgende lied, waarin de bedoeling van hun komst op duidelijke wijze wordt kenbaar gemaakt.

„Vrouw, vrouw doe je best
 Haal de eitjes uit het nest
 Een ei is niet
 Twee ei is iet
 Drie is een gi
 En vier is een paaseil”

Voor hen, die niets geven, heeft de jeugd zijn critiek klaar, want dan klinkt:

„Daar is een gaatje in de deur
 Daar kijkt een gierige duvel deur.”

Mocht deze duidelijke aanwijzing nog niet helpen, dan komen de stokken opnieuw in actie.

Na afloop wordt de opgehaalde buit eerlijk verdeeld.

Witte Donderdag

In Rupelmonde wast een priester op die dag van twaalf jongens („de Apostelen”) de voeten. Op deze „blanke dag” was het vroeger in Oostenrijk de gewoonte, dat de Keizer twaalf oude mannen de voeten waste, een en ander als zinnebeeldige herhaling van de ootmoedige handeling van de Heiland, die ook zijn twaalf discipelen de voeten wies.

Goede Vrijd

Ook op deze dag toont de folklore verschillende gebruiken, waarin niet anders dan een middeleeuws vermenging van de oud-heidense gewoonten en d

J. H. KRUIZINGA

OUDE GEBRUIKEN,

rondom het Paasfeest

Er zijn verschillende streken in ons land, waar vóór en tijdens de Paasdagen nog oude gebruiken heersen, waarvan het aardig is eens iets te weten.

Schortelwoensdag

Op deze dag houdt het klokgelui op (schortelen is ophouden) en „vertrekken de klokken naar Rome, waar ze door de Paus gezegend worden,” zegt men in Limburg.

Vroeger gaf de hondenslager in die tijd de uren van de dag aan, maar tegenwoordig verkondigen vooral in Limburg (o.a. in Thorn) rateljongens hoe laat het is.

Op Schortelwoensdag verzamelt de jeugd in Helvoirt (Geld.) zich na het bijwonen van de Mis, voor het rapen van Paaseieren. Ze zijn gewapend met lange stokken, waarvan ze met een mes spiraal-gewijs de bast hebben verwijderd. Elke jongen draagt in een „stikke-zakkie”, een linnen broodzak, zijn mondvoorraad voor de grote tocht. Een pientere

leer der Rooms Katholieke Kerk in de Middeleeuw te zien is.

Aan het Rupelmondse gebruik is nog een ander gewoonte verbonden, n.l. het z.g. Apostelbrokken rapen. Een geestelijke werpt uit de ramen van h gemeentehuis stukken brood — Apostelbrokken onder de verzamelde menigte.

De onderwijzer schrijft die dag op het scho bord:

„Het Apostelbrokkenrapen,
 Waarnaar de mensen staan te gapen,
 Is hier een aardigheid
 Van in de oude tijd
 Ge moogt er ook gaan zoeken
 Maar scheurt er niet uw broeken
 En eet de brokken met profijt
 In deze dure tijd.”

In sommige Limburgse plaatsen, o.a. in Glee Spanbroek en Roosteren, komt op „Witte Do

derdag" „Apostelsoep" op tafel. Voor de bereiding van dit gerecht wordt gebruik gemaakt van twaalf soorten groenten.

Kom je echter op Goede Vrijdag in Noord-Groeningen b.v. in de plaatsen Loppersum, Godlinze of Zijldijk, dan kun je kennis maken met een zonderling schoolgebruik, dat zich tot de huidige dag heeft gehandhaafd.

Daar klinkt het z.g. Paaskaalied:

„Paoske-aai is opgestaan
Loa we moar weer noar bed tou goan
't Is zien aai, 't blijft zien aai
't Is zien goed'n paoske' aai."

De Paaskaai is de tegenhanger van de luilak uit Zaandam en omgeving. 't Kind dat 't eerst het schoolplein betreedt is de Paaskaai en al die „eerstelingen" zingen luidkeels hun Paaskaalied.

In Denekamp wordt een stropop, welke de Judasfiguur moet voorstellen, onder veel geroep en gedraaf in brand gestoken. Deze symbolische terechtstelling moet je niet al te strikt nemen, want bij de meest uiteenlopende volken en in de verst verwijderde landen treffen we immers het gebruik van het Paasvuur aan.

Vroeger was het de gewoonte om op Goede Vrijdag gevangenen los te laten en de gelukkigen, aan wie gratie werd verleend, heetten daarom Goede Vrijdags-Kinderen!

Stille Zaterdag

Deze benaming is afkomstig van het feit, dat de Verlosser in het graf ligt. Niettemin gaat deze dag in verschillende plaatsen van ons land nogal luidruchtig voorbij.

In Groningen komt op die dag de rommelpot te voorschijn en dan klinkt het oude liedje:

„Hoak in oge
Tikketakketoge
Goldpampier
Tierelierelier."

Op Paaszaterdag gaan om klokke twaalf de zware hekken van het Kasteel Laag-Keppel open

om de wachtende menigte, die de traditionele portie spek komt halen, binnen te laten.

Zaterdagmiddags vermaakt men zich in Terborg en ook in vele miniatuurplaatsjes, waaruit de geweldig uitgestrekte gemeente Wisch bestaat, met het wat in onbruik rakende eiertikken.

De Paasdagen

Kom je bijgeval tijdens de Paasdagen op Texel dan kun je het fraaie lied beluisteren:

„Hooi, heb je geen strooi?
Heb je geen oude manden?
Die zullen in de meierblits branden.
Hekken en stekken, joten en palen
Als je niet geeft, dan zullen we het halen
Boer, wil je het laten staan
Hekken en stekken an enden slaan."

Al deze dreigementen gelden de verzameling voor het grote Paasvuur, waar iedereen zijn aandeel voor bijdraagt.

Op Palmzondag — de Zondag vóór Pasen — trekken jongens en meisjes met hun eigen gemaakte Palmpaasjes in optocht door de straten van vele steden.

In Elburg bijv. worden dan eieren opgehaald waarbij gezongen wordt:

„Pallem — pallem — pasen
Ei koerei, ei koerei,
Een ei is geen ei,
Twee ei, dat is een ei,
Drie ei, dat is een Paasei."

In Twente worden de „geadderde" (verzamelde) eieren kunstig versierd en op Paaszondag of -Maandag in en bij huis verstoppt.

De kinderen zoeken en vinden en tikken de eieren tegen elkaar. Wiens ei het langste heel blijft is de „eierkoning".

Ik herinner je tenslotte aan het beroemde vloggen (al zingend rondtrekken) in Ootmarsum en het notenschieten dat in Groningen nog volop wordt beoefend.

AARDIG HANDWERKTASJE

Knip een ovaal stukje vilt en naai hiertegen met kleine teekjes een stukje stof, geen zijde, daar vallen de en uit. Naai aan de binnenkant enkele bandjes voor vingerhoed, of kaartjes zijde. Het hangt er van af, je het voor gebruiken wilt. Thea Trompetter, die leuke tasje bedacht, had er lussen ingenaaid om strengen urzijde tussen te doen, zodat het een borduurtasje een zieke werd. Erg aardig. Nu rijg je aan beide een inslag en die pers je onder een vochtige doek scherp in. Zo krijgt het een tas-model. Twee vilten tjes er aan en dan een brede rand van bonte bloemen blaadjes, die je makkelijk uit de hand van vilt. Je kunt er alle kleine restjes en knipsels voor gebruiken.

